

בבית המשפט המחוזי בפתח תקווה

בעניין:

1. אסף שילה, ת"ז 29455805

2. שירה שילה, ת"ז 29451796

ע"י ב"כ עוה"ד אסף שילה
מרח' בקעת הירח 4א, כפר סבא 44631
טל: 054-7372987; פקס: 153-77-4002228
דוא"ל: assaf-shiloh@013.net

המבקשים
התובעים

- נ ג ד -

איי.די.איי חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 513910703
מרח' אפעל 35, פתח תקווה

המשיבה
הנתבעת

סכום התביעה האישית: 45 ₪

סכום התביעה הייצוגית: 2,700,000 ₪

בקשה לאישור תובענה כייצוגית

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת לאשר למבקש להגיש את התובענה בתיק כתובענה ייצוגית.

[א] עותק התובענה מצ"ב כנספח א'.

נימוקי הבקשה

I. פתח דבר - תמצית הבקשה

1. עניינה של התביעה ושל בקשה זו לאשרה כייצוגית הינו מדיניותה של המשיבה להעלות את דמי הביטוח לפוליסות לביטוח דירה, אשר משועבדות לבנקים למשכנתאות, עם ביטול השעבוד. ההעלאה נעשית תוך כדי תקופת הפוליסה, והיא לא רק נעדרת כל הגיון או הצדקה כלכלית, היא גם נעדרת עיגון חוזי כלשהו.
2. לא פחות חמור מכך - כאשר התשלום למשיבה מבוצע באמצעות כרטיס אשראי, מנצלת המשיבה את הגישה שניתנה לה לכיסו של המבוטח, וגובה את התשלום הנוסף. זו אינה עוד הפרה חוזה סתם, זו כבר שליחת יד בכספי המבוטח.

II. התביעה האישית

3. בשנת 2004 החלו המבקשים לבטח את דירתם אצל המשיבה. פוליסת הביטוח חודשה מדי שנה ושועבדה לטובת הבנק ממנו לקחו המבקשים הלוואת משכנתא לצורך רכישת אותה דירה.
4. ביום 14.12.09 הודיעו המבקשים למשיבה על ביטול השיעבוד לטובת הבנק, לאחר שהחזירו את ההלוואה אותה לקחו, והעבירו למשיבה את אישורו של הבנק לכך.
5. החל מאותו מועד העלתה המשיבה את הפרמיה עבור הביטוח ב- 45 ₪, והחלה לגבות סכום חודשי גבוה יותר מכרטיס האשראי של המבקשים.

6. המבקש מס' 1 (להלן: "המבקש") שוחח עם נציגה של המשיבה, אשר הסבירה לו, כי זוהי מדיניותה של המשיבה: כאשר מוסר השיעבוד לטובת הבנק, המשיבה מסירה את ה"הנחה" אותם מקבלים המבוטחים. כאשר ביקש ממנה המבקש להפנות אותו לסעיף בפוליסה על פיו פועלת המשיבה, השיבה הנציגה כי אין צורך בכך מאחר ש"אלה הכללים" אצל המשיבה. מחאותיו של המבקש כנגד העלאת התעריף לא הועילו.

7. ביום 29.11.09 שוחח המבקש עם נציג של המשיבה בשם לירון. שוב הביע המבקש תרעומת: הן אודות עזות מצחה של המשיבה לגבות כספים ללא אישור ולהעלות תעריפים בצורה חד צדדית, באמצע תקופת הפוליסה, תוך ניצול הגישה שנתנו המבקשים לחשבון הבנק שלהם באמצעות מתן פרטי כרטיס האשראי, והן אודות חוסר ההגיון המשווע שבכך. לירון הבטיח לברר את העניין, חזר אל המבקש, ומסר לו, כי הוא מצא את טענותיו צודקות לחלוטין, הוסיף כי הוא עצמו אינו מוכן להשלים עם נוהג בלתי צודק זה, והבטיח למנוע את החיוב העודף.

בפועל ההבטחה לא מומשה.

8. בשיחה נוספת הסבירה נציגת שירות אחרת, כי החיוב הנוסף נובע מכך, שהבנקים דורשים ביטוח מפני רעידות אדמה, ובשל "כפיית" כיסוי זה ניתנת הנחה. כאשר מבוטח מבקש לשמור על כיסוי זה גם לאחר ביטול השיעבוד לבנק, נגבה ממנו תשלום נוסף.

9. המבקש ביקש כי יישלח אליו החלק אותו מכנה המשיבה "מפרט הפוליסה", שם מצויינים הפרטים הנוגעים למבוטחים הספציפיים (להבדיל מהחלק הכללי והאחיד של הפוליסה).

למבקש נשלחו הן המפרט המקורי (משוחזר), אשר תוקפו הוא בשנה המתחילה ב- 1.9.09 ומסתיימת ב- 31.8.10, והן המפרט עבור ה"תוספת", אשר "תוקפה" על פי המצויין בה הוא מיום ההודעה על הסרת השיעבוד, 13.12.09 (לדעת המבקשים אין לה כל תוקף שהוא).

[ב+ג] עותקים מפרטי הפוליסה - זו שהוצאה ב- 9/09 וה"תוספת" - מצ"ב כנספחים ב' ו- ג'.

10. עיון במפרט שהוצא בתחילת תקופת הפוליסה מראה, כי השיעבוד לבנק מוזכר בתחתיתו, אולם כל "קנס" בשל ביטולו אינו מוזכר בו.

11. העמודה "פרמיה ל- 365 ימים" בנספח ב' הוחלפה בעמודה "פרמיה ל- 262 ימים" (הוא מספר הימים שנתרו מאז ביטול השיעבוד ועד לתום תקופת הפוליסה) בנספח ג', והתווסף סכום של 45 ₪.

12. סכום זה, 45 ₪, מופיע בשורה "כיסוי לנזקי מים - באמצעות קבוצת "שחר" בלבד", ומכאן ניתן להבין, כי התוספת קשורה לכיסוי זה (ולא לנושא רעידות האדמה, כפי שציינה נציגת השירות). באותה שורה מופיעה כוכבית, אשר מפנה לכתב השירות הרלוונטי. ואולם, גם עיון בכתב השירות אינו מאיר את עיני המשתומם - מה בין ביטול שיעבוד הפוליסה לבנק לבין העלאת התעריף (כתב השירות אינו עוסק כלל בתעריפים)?

[ד] עותק מכתב השירות מצ"ב כנספח ד'.

13. לא למותר לציין, כי גם תנאיה הכלליים של הפוליסה אינם מקנים את הזכות האמורה למשיבה להעלות את התעריף.

סעיף 21 לתנאים הכלליים דן בנושא שיעבוד הפוליסה, אולם אינו מזכיר שינוי בפרמיה במקרה של ביטול.

[ה] עותק התנאים הכלליים מצ"ב כנספת ה'.

14. לסיכום, המשיבה גובה 45 ₪ מהמבקשים ללא כל זכות חוזית או אחרת, ועליה להשיבם להם.
15. חובתה של המשיבה להשבת הכספים נדמית להיות כה ברורה מאליה, עד כי אין היא מצריכה בסיס משפטי כלשהו.
- בכל זאת יצוין, כי גבייה אסורה זו מהווה הפרת הסכם, עשיית עושר ולא במשפט, גזל ורשלנות.

III. התקיימות התנאים להגשת התביעה כתביעה ייצוגית

א. נושא התביעה - תביעה נגד "מבטח" בקשר לענין שבינו לבין הלקוח

16. סעיף 3 (א) לחוק תובענות ייצוגיות (להלן בפרק זה: "החוק"), בצירוף פריט 2 לתוספת השניה לחוק, מאפשר הגשת תובענה ייצוגית -

"תביעה נגד מבטח, סוכן ביטוח או חברה מנהלת, בקשר לענין, לרבות חוזה ביטוח או תקנון קופת גמל, שבינם לבין לקוח, לרבות מבטח או עמית, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו."

17. מובן, כי הן המבקשים והן המשיבה עונים על התנאים להכיר בהם כ"לקוח" וכ"מבטח" בהקשר הנדון.
18. יודגש, כי עילות התביעה שבין לקוח לבין עוסק, אינן מוגבלות. כל עילת תביעה מתאימה להתברר במסגרת תביעה ייצוגית.

ב. זכאותם של המבקשים להגיש תביעה ייצוגית

19. סעיף 4 (א) (1) לחוק קובע:

"אלה רשאים להגיש לבית המשפט בקשה לאישור תובענה ייצוגית כמפורט להלן:
(1) אדם שיש לו עילה בתביעה..."

20. למבקשים קיימת עילת תביעה אישית, כפי שפורט באריכות לעיל.
21. המבקשים אף עומדת בתנאי הקבוע בסעיף 4 (ב) לחוק, לפיו הראו כי לכאורה נגרם להם נזק.

ג. התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה

22. סעיף 8 (א) לחוק קובע את הקריטריונים על פיהם יפעיל בית המשפט את שיקול דעתו בבואו לפסוק בבקשה לאישור תביעה כייצוגית. הראשון שבהם - בס"ק (1) הוא:

"התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה."

23. מובן, כי העלאת התעריף לא נעשתה ע"י גחמה כלשהי של מי מפקידי המשיבה. לפחות 3 נציגים שונים אישרו, כי מדובר ב"כללים" של המשיבה - התעריף מועלה כאשר השיעבוד מוסר. כאמור, אחד הנציגים ביצע לדבריו בירור מעמיק עם מנהליו בעניין, והודיע, כי המבקשים יקבלו פטור מהעלאת התעריף.
- אין ספק, איפוא, כי השאלה העולה לדיון בבקשה זו משותפת לכלל חברי הקבוצה, כהגדרתה להלן.

24. המבקשים טוענים, מן הסתם, כי טיעוניהם המפורטים לעיל הינם טובים, וכי ישנו סיכוי גבוה כי יוכרעו לטובת הקבוצה.

ד. התובענה הייצוגית הנה הדרך המתאימה ביותר להכרעה

25. הקריטריון הבא קיים בסעיף 8 (א) (2) לחוק, אשר קובע:

“תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין”

26. המבקשים עומדים בתנאי זה, מאחר שסכום התביעה האישי הינו נמוך, יחסית, החברים בקבוצה הינם אנונימיים, ומספרם הינו רב מאוד, כך שתביעות אישיות אינן מעשיות במקרה הנדון.

ה. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת ובתום לב

27. סעיף 8 (א) (3) ו- (4) לחוק קובעים:

“(3) קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת.

(4) קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב.”

28. הנימוקים לעמידתם של המבקשים בתנאי זה הם אלה:

28.1. המבקשים נפגעו כספית מהתנהגות המשיבה באותו אופן שנפגעו יתר חברי הקבוצה, ומשכך הם מייצגים נאמנה את האינטרסים המשותפים;

28.2. המבקשים מגישים את התביעה בתום לב מתוך אמונה בה ובהצלחתה לטובת כלל חברי הקבוצה.

כפי שצוין לעיל, טרם הגשת התביעה פנה המבקש מספר פעמים למשיבה על מנת לברר את פשר החיוב ובדרישה לבטלו, ולא רק שלא קיבל תשובה מניחה את הדעת, נמסר לו כי החיוב לא יושת. הדבר לא קרה בפועל, ולכן פונים המבקשים בבקשת סעד מבית המשפט הנכבד.

IV. הגדרת הקבוצה

29. מבוקש, כי הגדרת הקבוצה תהיה זו:

לקוחות המשיבה בפוליסת ביטוח מבנה, אשר ביטלו את השיעבוד שרביץ על הפוליסה בשבע השנים האחרונות שקדמו ליום הגשת בקשה זו.

30. למבקשים, מטבע הדברים, אין נתונים מדויקים אודות מספר הפרטים בקבוצה, והם יבקשו לקבלם במסגרת בירור התביעה, אם זו תאושר כייצוגית.

31. להלן פירוט ההערכה הכספית של התביעה הייצוגית.

31.1. המשיבה הינה חברת בת של ישיר איי.די.איי. אחזקות בע"מ, שהיא חברה ציבורית. על פי הדו"ח הכספי של חברת האם לשנת 2008¹, פעילותה הביטוחית נעשית באמצעות המשיבה

1 מפורסם באתר האינטרנט של הבורסה לניירות ערך, בדף: http://maya.tase.co.il/bursa/report.asp?report_cd=435692-00&CompCd=1186&Type=Pdf

- (סעיף 1.2), וסך דמי הביטוח בתחום ביטוח הדירות מסתכם בכ- 70,000,000 ₪ לשנה (סעיף 2.2.3).
- 31.2. אם הפרמיה השנתית הממוצעת עומדת על כ- 480 ₪ (זה סכום הפרמיה השנתי של המבקשים), ניתן להעריך, כי למשיבה כ- 145,000 לקוחות בתחום ביטוח הדירות.
- 31.3. המבקשים מניחים, כי כל לקוחותיה של המשיבה בביטוח דירה התחילו את הביטוח כשהוא משועבד לבנק ממנו לקחו הלוואת משכנתא.
- 31.4. המבקשים מעריכים, כי אורך "חייה" הממוצע של הלוואת משכנתא הוא כ- 15 שנה. מכאן, כי בכל שנה 1/15 מהלקוחות מחזירים את המשכנתא ומבטלים את השיעבוד, היינו, כ- 9,600 לקוחות.
- 31.5. המבקשים מעריכים, כי מתוך הלקוחות שמבטלים את השיעבוד, 90% ממשיכים את ביטוח הדירה, כלומר: כ- 8,700 לקוחות מדי שנה.
- 31.6. סה"כ במשך 7 השנים האחרונות כ- 60,000 לקוחות ניזוקו באופן דומה לזה של המבקשים.
- 31.7. סך הסכום המגיע לקבוצה: $45 \times 60,000 = 2,700,000$ ₪.

V. הסעדים המבוקשים בבקשה זו

32. הסעדים המבוקשים בבקשה זו הינם:
- 32.1. לאשר את התביעה כתביעה ייצוגית;
- 32.2. להגדיר את הקבוצה בשמה תנוהל התביעה;
- 32.3. לקבוע, כי עילות התביעה המשותפות לקבוצה הן הפרת הסכם, עשיית עושר ולא במשפט, גזל ורשלנות בשל גביית התשלום הנוסף עם ביטול השיעבוד הרובץ על הפוליסה;
- 32.4. לקבוע, כי הסעדים הנתבעים הינם:
- 32.4.1. צו עשה, המורה למשיבה להפסיק מפעולתה האמורה;
- 32.4.2. תשלום פיצוי או השבה לחברי הקבוצה כמפורט לעיל;
- 32.5. לתת הוראות בדבר אופן פרסום ההחלטה, ולקבוע כי המשיבה תשא בהוצאות הפרסום;
- 32.6. לקבוע גמול למבקשים;
- 32.7. לקבוע את שכר טרחתו של ב"כ המבקשים.
33. תצהירו של המבקש מצ"ב לתמיכה בעובדות בקשה זו.



אסף שילה, עו"ד
ב"כ המבקשים